

(باسى 1 - بەتتە)

10 - ايدىڭ 10 - كۈنى تۇستەن كەيىن شي جىنپىڭ جۇيچياڭ قالاسىنا كەلىپ قىزمەت تەكشىرىپ، تەكسىرۈ – زەرتتەۋ جۇرگىزدى. چاڭجياڭ مەھەلەكتەتلىك مادەنيەت باق- شاسىنىڭ جۇيچياڭ قالا رايونى بولگىندە شي جىنپىڭ ئېيتىغا شىعبى، چاڭجياڭغا لىستان كوز جىبەرىپ، جاڭسىرا قاراماي وزەن بوگەنن بويلاپ جايباۋ غۇرۇپ، وزەن جاما- لاۋنىڭ كورنىسنى كورپ، چاڭجياڭنىڭ سۇ دەڭگىيى، سۇ ساپاسى، سۇ تاسىپاي، تاقىسنانا ساققانۇ، بالىق اۋلاۋعا تېمى ساۋ سىياقتى جامعايدالاردى ەكچەيدى – تەكجەيلى ۇغىسىپ، جەرگىلىكتى ورنىنىڭ قۇلاغان جامعانى وگاۋ، سۇ جولسنى تازارتۇ، جامالاۋ ەكولوگياسنى قالپىنا كەلتىرۋ سىياقتى قىزمەت- تەردەكتى بايلىقى جونىدەگى تانسىتىرۋنى تىغىدادى.

شى جىنپىڭ قىياقتى دەپ اتناپ كورسەتتى: چاڭجياڭ – چاڭجياڭ ەكولوگىيالىق بەلدەۋىنىڭ دانەكەرى. مەيلى بولا- شاقتا چاڭجياڭ ەكونومىيالىق بەلدەۋى قالاي دامىسن، دامىپ قايسى باسقىقا بارسنى، بىارى دە چاڭجياڭنىڭ ئىار بەرىپ مايەلەۋىنەنن ايرىلا المايدى. ادام مەن ئايىپعات جارا- سەمدى قاتار غۇمىر سۇرەنن تىرشلىك ورتاق تۇلعالسنى نەگىزەتتىپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ماڭگى جامالعاسىپ داۋمىن كوزدە ۇستاپ، چاڭجياڭدى ويداىعداي قورعاۋ كەرەك. شي جىنپىڭ وسىدان كەيىن اۋتونوكولىكەن جۇڭگو مۇناي جىمىياسى جۇيچياڭ بولمىشە سەرىكەستىگىنە كەلدى. ول سەرىكىستىڭ غۇندىرستى باسقارۋ – مەڭگەرۋ ورتا- لىغىنىڭ مەڭگەرگۋ زالنا جانە تەكسەرۋ، ولشەۋ ورتالىق تا- جىرىبىحاناسنا كەلىپ، كاسپورنىنڭ تىپ وزگەرتىپ، دارە- جەسنى جوعارىلاتۇ، جاسىل، زەرەدلى زاۋود قۇرۇ، ەنەرگىيا ۇنەمدەۋدى، لاستانۇدى ازىپتۇدى، كومىر قىشقىل گازنىڭ شىعارلۇونى ازىپتۇدى ىلگەرلەتۇ سىياقتى احوالدارىن ەكچەيدى – تەكجەيلى ۇغىسىپ، كاسپورنىنڭ علمىي تەكسەرۋ جۇرگىزۇ، لاستاۋىشى زاتتاردى شىعارۇ ولشەمەن قاتاينۇ سىياقتى ادىستە- رىن تۇراقتاندىردى. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتە- دى: ”جىمىيا ەنەرگياسىنىڭ وزەندى قورشاۋىن” بوزۇ – چاڭجياڭنىڭ ەكولوگىيالىق ورتاسىن وگاۋدى ىلگەرلەتۇدىڭ ماڭغزى تۇيىنى. كۇش ۇستىنە كۇش قوسىپ، قاينارتىنان باسقارۇ – تىزگىندەۋدى، جالىپ بايرىستىق لاستانۇدى ازىپتۇ- عا، كومىر قىشقىل گازنىڭ شىعارلۇونى ازىپتۇعا تاباندى بولپ، سىفرلاندىرىپ، زەردەلىلەندىرىپ جاڭالاۋدى، جا- سلعا قاراي تىپ وزگەرتۇدى كۇش سالا لىگەرلەيتىپ، دۇنيە جۇزىنىڭ الدىڭعى قاتارىنداعى جاسىل، زەردەلى مۇناي ايرۇ كاسپورنىن تۇلعالاۋ كەرەك.

تاجارىبىحانا سىرتىندا كاسپورنىن قىزمەتكەرلەرى قاۋمالاپ كەلىپ، جاپال باس شۇجىيەن سەلمەدەستى. شي جىنپىڭ شىنايى قىلماسىلەن كۇپىشلىككە بىلاي دەدى: مۇناي جىمىيا كاسىپ سالامىى حالىق شارۋاشلىغىنىڭ ماڭغزى تىرەكتى كاسىپ سالامىى، سەزەردىڭ پارتيئا ورتالىق كومىي- تەتنىڭ جاڭاشا ەنەرگياسىپتەندىرۇ جونىدەگى ورنالاستىرۇ- لارىنا، تالاپتارىنا ساي، جاسىل، زەردەلى بەتاللىسقا تاباندى بولپ، تاباندىلىقەن ەكپىندەي العا لىگەرلەپ، مەھەلەكت- تىڭ ەنەرگىيا حاۋپىسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۇگە، مۇناي جىمىيا ەنەرگياسىنىڭ جوعارى ساپالى داۋمىن ىلگەرلەتۇدى تىڭ ۇلەس قوسۇلارىڭغىزدى غۇمىت ەنەمن.

10 - ايدىڭ 11 – كۈنى تۇستەن بىۇرىن شي جىنپىڭ جىڭدىچىن قالاسىنا كەلىپ قىزمەت تەكشىرىپ، تەكسىرۈ – زەرتتەۋ جۇرگىزدى. تاۋياڭلى تارىخىي مادەنيەت كوشە اۋما- عىندا شي جىنپىڭ ىلگەرىندى – كەيىندى نائلۇ بايرىى جۇر- تننا، فارفور كورمە ساراينىا، مېڭ، چىڭ پاتшалىعى نۇسنىندا.

(باسى 1 - بەتتە)

اۋتونومىيالى رايوندىق پارتكومنىڭ ورنىباسار شۇجىي، اۋتونومىيالى رايوننىڭ غۇوراعامى ەركىن تۇنياز مەجلىسىنى باشقاردى. اۋتونومىيالى رايوندىق حالىق قۇ- رىلتايى تۇراقتى كومىتەتنىڭ مەڭگەرۇشىسى زۇمرات ويۇل، اۋتونومىيالى رايوندىق پارتكومنىڭ ورنىباسار شۇجىي، بيجۇاننىڭ جىڭجۇي لى يفي، اۋتونومىيالى رايوندىق پارتكوم- نىڭ ورنىباسار شۇجىي حى جۇڭيۇۋ مەجلىسكە قاتناستى. جاراتالىستىق بايلىق مېنىستىرلىگى، ەكولوگىيالىق ورتا مېنىستىرتلىگى، مەھەلەكتەنىڭ ورمان شارۋاشلىغى جانە جايلىم مەكەمەسى، مەھەلەكتەتك جاراتلىستىق بايلىق باقلاۋ – تەكسەرۇ شى – ان مەكەمەسىدەگى قانستى جولداستار جىنبالىسقا قاتناستى.

ما شىڭرۇي بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: پارتيئا 18 – قۇرىلتايىنان بەرى باسنى شۇجى شي جىنپىڭ ەكولوگىيالىق وركەنيەت قۇرىلىسنى جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ماڭگى ۇزدىكىسىز داۋمۇنا ساياتىنن ئگۈبىرلى ۇلى جوسپار ەتۇگە تاباندى بولپ، ئبىر قىدەرۇ ئىول جاسامبايىدق سىياتتى جاڭا ىدەيا- لاردى، جاڭا ۇستانمىداردى، جاڭا سىتراتەگىيالاردى العا قويىپ، شي جىنپىڭنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنيەت ىدەياسىن قا- لىبتاستىرىپ، ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى جاپيياي كۇ- شەپتۇگە، ەكولوگىيالىق وركەنيەت قۇرىلىسنى لىگەرلەتۇگە ئگۈبىرلى بويىسۇنۇ ولشەمن ازىرلەدى. ساپاسى دەڭگەيدى شىنايى جوعارىلاتىپ، ”ەكىنى تۇراقتاندىرۇدى” تاباندىلىقەنن قوللداۋ، ”ەكىنى قورعاۋدى” باتلىل ورنىداۋ ساپاسىي بىيگىن نەگىزگە كەلپ، شى جىنپىڭنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنيەت ىدەيا- سىنىڭ رۇحىنى ناقتى مەنەمن، وزەكتى مازمۇنىن، امهالىياتىق تالابىن تەرەڭ ئگۈسىنىپ، شىنجياڭنىڭ ەكولوگىيالىق ورتاسىن قورعاۋ، شولەيتتەنۇەنن جالىبلىق ساققانۇ – تىزگىندەۋ قىز- مەتتەرىن علمىي جوسپارلاپ لىگەرلەيتىپ، پارتيئا ورتالىق كومىتەتنىڭ كورىكتى جۇڭگو قۇرىلىسى جونىدەگى شەشىمدەرىنىڭ، ورنالاستىرۇلارنىڭ شىنجياڭدا تىناقتا- نىپ، ەنمىدىلىك كورسەتۋىن لىگەرلەيتىپ، باتىس تەرىدە- تەك ەكولوگىيالىق حاۋپىسىزدىك قالىتقىسنى شىن مانىندە بەكەمدەپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزامانداندىردۇدىڭ شىنجياڭ امهالىياتىنىڭ جاسىل غۇمىستى نەگىزىن ۇزدىكىسىز بەكەمدەۋ كەرەك.

ما شىڭرۇي بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: سوغى جىلدارى

يېدەيلى ازات ەتىپ، ئورس اشا العا لىگەرلەپ، ارتقىشلىقنى ساۋلەلەندىرىپ، ولىقلىقنى تولقىتاپ، نەگىزدى بەكەمدەپ،

جاڭا كاسپىردى گۈلدەندىرىپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزامانداندىردۇدىڭ جياڭشى تاراۋىن قۇلىشنا جازۇ كەرەك

عى قۇمدان شەبەرханالار شوعىرنا كەلىپ، فارفور بۇيىمدا-

رىن جاساۋ ەنەرنىڭ بارىسنى، فارفور مادەنيەتنى عالەم- تىرۇ، جاڭالىق اشۇ جانە سىرتەپن اۇسنى – كۇيىس قاتارلى جامعايدالاردى ەرەكشە قىزعا ۇغىسىپ، بەيزاتتىق مادەنىي مۇرا مۇراڭگەرلىرىمەن قىستىق قىلماسەن اڭگىمەلەسپ، ولاردىڭ ەنەرى مەن ۇستا رۇخىن ۱۳لىسىن – ۱۴الىى كەلىپ، ولاردى كوركەمەنەردى بارنىئەن جوعارى قويۇدان جازباي، بار قىلماسەن مۇراڭگەرلىك ەتۇگە، جاڭالىق اشۇعا جىگەرلەندىردى. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جۇڭخۇا- نىڭ تاڭداۋلى ڭداسۇرلى مادەنيەتى ەرتە زاماننان قازىرگە دەيىن ۇزىلمەي جالعاسىن كەلدى، فارفور جۇڭخۇانىڭ اسلى، جۇڭخۇا وركەنيەتنىڭ ماڭغىزدى تانسىقسى. تاۋياڭلى تارىخىي مادەنيەت كوشە اۋماعى قورعاۋدى ئېرىنىشى ورنىغا قويۇ، بايرىى ۇلگىسىن بايرىى ۇلگى بويىنشا جوندەۋ تا- لىبنا قاناق بويىسۇنپ، فارفور مادەنيەتىن قورعاۋ مەن مادەنيەت – ساياحات كاسىپ سالامىسىدە تۇلەمىڭ تاماشا ئىقبالداستىغىن ەزگەگە اسىردى. ۱۳ جاقناعى دارىندىدار- دى ۇيىستىرىپ، جاسامپاز جوبانى جانە زەرتتەۋ – اشۇدا جاڭالىق اشۇدى كۇشەيتىپ، فارفور كاسىپ سالاسىن ونان ارى زوراپتىپ، كۇشەيتىپ، ”مىڭ جىلدىق فارفور قالاسى” سىندى وسى ايشىقتى تانسىقنى ونان ارى جبار- قراتا ئتۇسۇ كەرەك.

وسىدان كەيىن شي جىنپىڭ چاڭچى ۇشاق ەنەرگياسىي (توبى) شەكتى سەرىكەستىگىنە كەلىپ، تىك ۇشاق باس قۇ- راستىرۇ سىحىنا جانە سناق رەتىدە شىرۇ پۇكتىنە كەلدى. قىزمەت تەكشىردى، كاسپورنىنىڭ تەخنىكادا جاڭالىق اشۇ جانە ەنپەيدەردى جاڭالاپ، دارەجەسنى جوعارىلاتۇدى لىككە رىلەتۇ احوالدارىن تاپتەشتەي ۇغىستى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: اۋپاتىساي جابدەي ەلمىزدىڭ جاساۋ كاسپىنىڭ داۋمۇنداعى ئبىر ماڭغزى تۇيىن. جاڭالىق اشۇ ارقىلى دەم بەرۇگە تاباندى بولپ، شەشۇشى، وزەكتى تەخنىكالاردى دەربەرسى زەرتتەپ اشۇ جامعىندا ونان ارى كۇش سالپ، يوللاشاق قاچەنتىنە قاراي جاڭا ەنپەيدەردى شىعارىپ، وزىق جاساۋ جۇيەسىن قۇلىشنا قۇرىپ، دۇنيە جۇزىندەگى بىرە- گەي تىك ۇشاق كاسپورنىن تۇلعالاۋ كەرەك.

10 – ايدىڭ 11 – كۈنى تۇستەن كەيىن شي جىنپىڭ شاڭخۇ قىلالسى ۇ – يۇان اۋدانى جۇڭكوۋ قىلالشىغىنڭ ۇاڭسۇن شىمەن ئابىيىي قىستانغا كەلدى. بۇل ارا راۋجىپۇان مەھەلەكتىك سازدىق باقشاسنىڭ ورتالىق اۋماعى ارى اۋىر دارە- جەدە قۇرىپ – جوعالۇعا تاياعان قۇس ئىۇرى كوك ايدارلى بارلىداق تورعاى جاراتلىستىق شاعىن قورىعى، وسىمدىك جاملمەسى سان اۋان، ەكولوگىياسى تاماشا. شي جىنپىڭ سازدىق باقشاسى جانە كوك ايدارلى بارلىداق تورعايدى قورعاۋ سىياقتى جامعايدالاردى ەكچەيدى – تەكجەيلى ۇغىستى. قىسناق الاڭنىدا ”كۇزدىك اسىق كەيتىرلىپ”، قاتاز – قاتاز ورەگە ۇرەم بۇرشاق، جۇگەرى، قىزىل بۇرىش سىياقتىلار تولىتىرلىپتى، ادامدى ايرىقشا سۇيىندىردەدى. اسەمەونىر شۇبۇدانىنىڭ قىستۇشى – قۇۋشارلى تۇرمىس ۇيرەنەپ، سۇرەت سىزۇدا، شي جىنپىڭ ايدالداپ تاماشالاپ، ولارمەن

شىن قىلماسەن اڭگىمەلەسپ، ولاردى نەگىزدىك ەنەردى ويداعىداي، تىغىملىقتى قالاۋعا شاپتىستاندىردى. جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ەرەكشە ساياحاتتى، شاي كاسىپ سالاسىن دامىتىپ، اۋىل – قىستاقنى گۈلدەندىردۇدى لىگەرلەتۇدىڭ ەنمىدىلىگى كورنەكتى بولغاننىن ئېلىپ، شي جىنپىڭ قىباباعات قۇاندى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: كوركەم جاراتلىستىق ور- تانىڭ ۇزى اۋىل – قىستاقنى گۈلدەندىرۇدەگى ساپالى بايلىق، ەكولوگىيا قۇنىن كادەگە جاراتۇدى جۇزەگە اسىرۇ- دىڭ ۇنەمدى جولنى تاۋىپ، بۇقارانى ناقتى تىمەيدىلىككە كەنەلتۇ كەرەك. اۋىل – قىستاقنى گۈلدەندىرۇدىڭ تەنىگى – نەگىزگى ساتى پارتىيا ۇيىمىن ويداعىداي قۇرۇدا، كۇشەيتىپ قۇرۇدا. نەگىزگى ساتى پارتىيا ۇيىمى بۇقارانىڭ بايۇنداعى جول باستاۋىشى بولپ، پارتيانىڭ حالققا ئىيمىدى ساپاساتتا- رىنىڭ تىناققاتناپى ناقتى ەنمىدىلىك كورسەتۋىنە شىنايى كە- پىلدىك ەتىپ، شىن مانىندە جايىڭگەر قامالعا اينالۇ كەرەك. قىسقاقان اتىنكاردا قىسقاق تۇرىعدىنارى باس شۇجىدى سىتىق قىلماسەنن اتاندىرىپ سالىدى. شي جىنپىڭ قىلماسى تۇردە بىلاي دەدى: جۇڭگو ۇلگىسىدەگى وسىزامانداندىرۇدا ارى قالانى وسىزامانداندىرۇ، ارى اۋىل شارۋاشلىغىن، اۋىل – قىستاقنى وسىزامانداندىرۇ بولۇى قاچەت، مەن اۋىل – قىسقاقنى گۈلدەندىرۇگە ايرىقشا نازار اۋدارمىن. سىزدەد- دىڭ جاراتلىستىق ەكولوگىيانى ويداعىداي قورعاپ، ڭداس- تۇرلى قىسقاقنىڭ بەت – بەينەسى مەن وسى زامانىعى دلەمەنت- تەردى ۇشتاستىرىپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ەستەيىكالىق نىتا- اۋەسىنە تاباندى بولپ، اۋىل – قىسقاقنى اناعۇرلىم كوركەم ەتىپ قۇرىپ، تۇرمىستازىڭغىزدى بارغان سايىن كولىملىدى، باقىتتى وكىزىۋلارڭغىزدى غۇمىت ەنەمن!

10 – ايدىڭ 18 – كۈنى تۇستەن بىۇرىن شي جىنپىڭ جياڭشى ەلكەلىك پارتكوم مەن ەلكەلىك ۇكپەنتىڭ قىزمەت مالمەتىن تىغىداپ، جياڭشىدىڭ تۇرلى قىزمەتتەردە قول جەتكىزگەن ناىچىلەرىن تۇراقتاندىردى.

شى جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: وسىزامانداند- ەن كاسىپ سالامىى جۇيەسىن ورناتۇدا ۇلى مۇرات، اسىناق جىگەرەمەن بەلسەندى تۇردە ورن تالاسا داۋمۇ ارى ئس جۇزىندىڭ جامعايدىي تىناقى تەتىپ، ۇز ەرەكشەلىگىنە قاراي داۋمعا شەبەر بولۇ كەرەك. ورنىن ەال تاۋىپ، بەنا، لىسى ايقىنداپ، قاپلىقتى بىرىكتىرىپ، دلەم – ئمال كۇش سالپ، ڭداسۇرلى كازدى كاسىپ سالاسىن جاڭالاۋدى، دارەجەسنى جوعارىلاتۇدى جەدەلدەتىپ، سىتراتەگىيالىق جامغاندا گۇلدەند- گەن كاسىپ سالاسىنىڭ داۋمىن، زوراپۇىن جەدەلدەتىپ، بولاشاق كاسىپ سالاسىن بەلسەنە ورنالاستىرىپ، جياڭشىدىڭ ەرەكشەلىگى مەن باسپەدىعن اىگىلەيتىن وسىزا- ماندانغان كاسىپ سالامىى جۇيەسىن قۇلىشنا قۇرۇ كەرەك. جاڭالىق اشۇ تىزبەگىن باغىناتماي ورنالاستىرىپ، مەھەلەكتە- تىڭ سىتراتەگىيالىق علمىم – تەخنىكا بايلىمەنن بەلسەنە ئۇيىد- لىسىپ، ئبىر توپ شەشۇشى، وزەكتى تەخنىكالاردان قامال لىپ، ئبىر توپ جوعارى، جاڭا تەخنىكالىق كاسىپ سالالارىن تۇلعالاپ، بۇكىل ەل كولىمىندە ئىقبالدى كاسىپ سالامىى شوعىرىن قالىپتاستىرۇ كەرەك. سىقرلى ەكونومىكا مەن تۇلعا-

لىق ەكونومىكانىڭ توغىسۇىن بەلسەنە لىگەرلەيتىپ، سىقرلى ەكونومىكانى دامىتۇ، ۇلعايتۇ كەرەك. ەكولوگىيانى الدىمەن سەكەرۇ، جاسىل داۋم جولمەن بۇلجىماي غۇرىپ، جاپيياي جاسىلعا قاراي تىپ وزگەرتۇدى لىگەرلەيتىپ، ەكولوگىيالىق وركەنيەتتى قۇرىلىسنىڭ بىيگىن قالىپتاستىرۇ كەرەك. شىيەت جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەيدى: جياڭشى شىغەس پەن يانىستى جالعاپ، وڭتۇستىك پەن سولتۇستىكتى تۇتاستىرىپ، جان – جاقپەن بايالانسىپ جاتىر، كوپنەگەن مەھەلەكتەتكە كەلەلى سىتراتەگىيالار قاياتتاسقان. نىكشە، سىرتقا ەسىك اشۇدى تەرەڭدەتەپ، ەسىك اشۇ ارقىلى داۋمدى جەبەپ، نىكشى قۇرلىقتىق وڭىرلەردىڭ رەفقورما جاساۋ، ەسىك اشۇ بىيگىن قالىپتاستىرىپ، جاڭا داۋمۇ ارناسنا بىرىقتە- لىقپەن قىزمەت ەتەۋ جانە ونىمەن توغىسۇ كەرەك. وتكىەل ەكونومىكاسىن كۇش سالا دامىتىپ، چاڭجياڭ ەكونومىكالىق بەلدەۋىندەگى ماڭغزى تۇيىندى قىلالاردى قۇرىپ، وڭىر- لىك زات اينالىمى تورابى مەن ساۋدا ورتالىغىن قۇرۇ كەرەك. قالا شەبەرىن زوراپتىپ، كۇشەيتىپ، چاڭجياڭ اتە- راۋىن ئبىر تۇلعالاندىرا دامىتۇمەن، گاڭداۋىڭ – شياڭگاڭ – اۋمىن ۇلكەن شىعاناق رايونى قۇرىلىسمەن رىقتىقلىقپەن ۇشتاسىپ جانە وعان قىزمەت ەتەپ، قارجى، تەخنىكا، دارىن- دى سىياقتىلاردى باۋراۋ قۇتانىن ارتتىرۇ كەرەك. ەكولوگىيا- لىق باسپەيدىق پەن ڭداسۇرلى اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ باسە- دىغەن ساۋلەلەندىرىپ، وڭىرلىك ساپالى اۋىل شارۋاشلىق قوسمىشا ەنپەيدەرىن ۇندىرۇ جانە ونىمەن قامداۋ بازاسىن قۇرۇ كەرەك. ڭداسۇرلى ساۋدا جولىم بەكەمدەپ، جاڭا جولدەي بەلسەنە اشىپ، ”ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جولدى” بىرگە قۇرۇمەن تەرەڭ توغىسۇ كەرەك. ئۇيىندى سالالار رەفقور- ماسىن تەرەڭدەتىپ، شارۋاشلىق – ساۋدا ورتاسى قۇرىلىسنى كۇشەيتىپ، ەرەجە، غۇزىم، باسقارۇ، ولشەم سىياقتى تۇزىم- دىك ەسىك اشۇدى ورنىقتى كەڭەيتۇ كەرەك. خالىتتىق قار- جىنىڭ بازارعا كىرۇ رۇقسانىن ئىارتىپتى كەڭەيتىپ، ادەل باسەكتى جەبەۋ ساپاساتنىڭ ائقارلۇون لىگەرلەتەپ، ۇكە- ەمەت پەن ساۋداگەرلىردىڭ ەتەنە، كىرىكىسىز، ئبىر تۇتاس جاڭاشا قاتناسىن ورناتىپ، خالىتتىق شارۋاشلىقنىڭ قاۋسىز داۋمىن جەبەۋ كەرەك.

شى جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: اۋىل شارۋا- شلىغىن، اۋىل – قىسقاقنى الدىمەن دامىتۇعا تاباندى بولپ، اۋىل شارۋاشلىغىن، اۋىل – قىسقاقنى وسىزامانداندىرۇ قۇرىلىسنىڭ اياق لىسىنن جەدەلدەتىپ، اسىتق حاۋپىسىزدىگىنىڭ نو- مەنگى شەگىن مەقتاپ ساقناپ، اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ كاسىپ سالالانۇون لىگەرلەيتىپ، اۋىل – قىسقاقىنى 1، 2، 3 – كاسپىتەردىڭ توغىسا داۋمىن جەبەپ، اۋىل – قىسقاقنى گۇل- دەندىردۇدى جاپيياي لىگەرلەتۇ كەرەك. كاسىپ سالامىى ار- قىلى اۋىل شارۋاشلىغىن گۈلدەندىرۇگە، ساپا ارقىلى اۋىل شارۋاشلىغىن گۈلدەندىرۇگە، جاسىل جولمەن اۋىل شارۋا- شلىغىن گۈلدەندىرۇگە تاباندى بولپ، اۋىل شارۋاشلىغىن ئرى كاسىپ سالامىى ەتىپ قۇرىپ، اۋىل شارۋاشلىغىنىدا قۇتتى ولكە قۇرۇدى جەدەلدەتۇ كەرەك. ورمان اراسى شارۋاشلىغىن داوستىپ، ورمان ازىق – تۇلكىتىرىن اشىپ،

نەرياسىن اتقارپ، ئۇيىندى سالالارداعى ورتانىڭ لاستانۇ ۇزۇپ – قاتەرىنەن بار كۇشەپ ساقانناپ، ەكولوگىيا حا- ۋپىسىزدىگىنىڭ تومەنگى شەگىن بەرىك ساقتاۋ كەرەك. جان – جاقى قىمانتاغى مەتۇدىڭ ”كەشەندى شاراسىن” ويداعىداي اتقارپ، زاڭمەن باسقارۇ، بازار، علمىم – تەخنىكا، ساپاسات سىياقتى كوپ ئىۇرلى تاسىلدەردەن جاپىلىق پايدالانىپ، ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى زاڭمەن باسقارۇ قۇرىلىسنى كۇشەيتىپ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى داۋمدىڭ ساپەكتىنى ساپاساتتارىن كەمەلدەندىرىپ، ەكولوگىيالىق ورتا ئتۇزىلىس – مەحازىمى رەفقورماسىن تەرەڭدەتىپ، كورىكتى شىنجياڭ قۇرىلىسنا پارمەندى تىرەك ازىرلەۋ كەرەك.

ما شىڭرۇي بىلاي دەپ باسا دارىپتەيدى: پارتيانىڭ ەكولوگىيالىق وركەنيەت قۇرىلىسنا جاپيياي باشلىغىن كۇ- شەيتىپ، ”پارتىيا مەن ۇكپەمت تەڭ جۇاڭپەكرىشلىك ارقىلاۋ، ئبىر قىزمەت ورنىندا قوس جۇاڭپەكرىشلىك ارقالاۋعا” تابان- دى بولپ، ار جاقنىڭ جۇاڭپەكرىشلىگىن، اسىرەسە، ار دارەجەلى پارتىيا، ۇكپەنتىڭ نەگىزگى جاۋاپتى جولداستارى ئبىرىنىشى جاۋاپتى ادام بولۇ جۇاڭپەكرىشلىگىن ئاقتىلانىد- رىپ، بايلىق كۇشنى ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ساپەكسە بىرلەسىپ ارەكتەتتەۋدى كۇشەيتىپ، تەڭ يگەرەپ، بىرگە باسقارۇدى لىگەرلەتۇ كەرەك. تەكسىرۇ، باعالاۋ جۇيە- سىن كەمەلدەندىرىپ، ئانچىچە كوزقاراسى وزگەرگەندەر- دىڭ، اۋىر ەكولوگىيالىق ورتا ماسەلسە تۇدىرعاندار- دىڭ جۇاڭپەكرىشلىگىن ئىارتىپ، زاڭ بويىسنى قۇزاستىرۇ، جاۋاپقا تارتۇ كەرەك. شىندىققا جۇڭكىنىپ، ناقتى ئس- سىستەۋ سىتىلپن اسقاقتانىپ، ار دارەجەلى باسشى كادىرلار- دىڭ قابىلەتنى، دەڭگەيىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتۇىن لىگە- رلەيتىپ، ”بىرەۋى ارقىلى ئبارىن يگەرەتنى” شەشۇشى ماسەلەنى جەدەل شەشىپ، ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋ- دىڭ جوعارى دەڭگەيلى قوسىنىن قۇرىپ، شىنايى يگەرىپ، ناقتى سىتەپ، كورىكتى شىنجياڭ قۇرىلىسى مىندەتنن ئاتقاپ تىناققاندىرۇ كەرەك.

ەركىن تۇنياز باسقارغاندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جەر – جەر، تاراۋلار شى جىنپىڭنىڭ ەكونومىيالىق وركەنيەت ىدەيىسىن ئاتىل دابەكىلىندىرىپ، تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋ – باعالى بايلىق ۇستانبەين بەرىك ورناتىپ جانە امهالىياتا ايگە- لەپ، ماسەلەنى باعدار ەتۇگە تاباندى بولپ، تەكسىرۇ –

ەكولوگىيالىق ساياحات، ورمان دەنساۋلىق كۇتەمدەۋ سىياقتى جاڭا كاسپى كۇيىن جەتىلدىرۇ كەرەك. كەدەيلىكتەن ارنىتۇ- دان قامال اۋ جەتستىكىتىرىن بەكەمدەۋدە، كەڭەيتۇدە كاسپ سالاسىنىڭ داۋمىنا اناعۇرلىم كوپ سۇيەنۇ، نىكشى دامۇدىڭ قوزعاۋشى كۇشنى ۇزدىكىسىز كۇشەيتۇ كەرەك. اۋىل – قىسقاقنىڭ كاسپ سالاسىن دامىتۇ، الەۋمەتتىك قىزمەت ەتەۋ، قورشاعان ورتانى رەتتەشۇ – وگاۋ، اۋىل ساتى قۇرىلىسنىن ارقاۋ ەتىپ، تارتىپپەن بىرتىندەپ لىگەرد-

لەپ، ۇزاق ۇاقىت ەنجىكە ئسىڭىرىپ، ئبىر توپ ناقتى سىتەردى ويداعىداي يگەرە سىتەپ، بۇقاراعا جاڭا وزگەرىدە- تەردى سەزىندىرۇ كەرەك. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەيدى: بايرىعى رايونىداعى قالىشلىڭ رەفقورمانىڭ، داۋمدىڭ جەتستىكىتىرىنەن بىرگە يىگىلكىنەتۇننە، باقىتتى تۇرمىس كەشىرۇنە شىنايى كەپىلدىك ەتۇ – جالىي خالىقنىڭ بىرگە بايۇىن لىگەرلەتۇ- دەگى تومەنگى شەكەنگى مىندەت. جۇمىستاندىردۇدى الدى- مەن ويلاستىرۇ ساپاساتىن كۇشەيتىپ، جۇمىس ورنىن ورنىق- تىرۇعا، جۇمىس ورنىن كەڭەيتۇگە كۇش سالپ، ئۇيىندى قاۋىمدى جۇمىستاندىرۇ قىزمەتن شىن مانىندە ويداعىداي سىتەۋ كەرەك. نەگىزدىڭ، جالىبىعا ئىيمىيدى، ەڭ تومەنگى شەكتەن تۇسىرەيتىن حالق تۇرمىسى قۇرىلىسنى كۇشەيتىپ، قومامدىق قامتاماسىزداندىرۇ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، قومامدىق قۇتقارۇ – كوپەكتەسۇ جانە مەيىر جەتكىزۇ ئتۇرد- مىن قاۋىمسزداندىرىپ، نەگىزدىك الەۋمەتتىك وقق – اعارتۇ- دىڭ قىزمەت ەتەۋ ورەسنى جوعارىلاتىپ، قالا مەن اۋىلدىڭ دەنساۋلىق ساقناۋ، سالاماتتىق قۇمەت ەتەۋ قابىلەتن كۇشەيد- تىپ، قايتا كەدەيلەشۇدەن ساققانۇ بويىنشا قاداعالاۋ وبىەكتىلەرى، بىردە – ئبىر ادامى جۇمىستانباغان وتباسى سىياقتى قىنىشلىى بار قاۋىمعا كوپەكتەسۇدى، سۇيەملەۋدى كۇشەيتۇ كەرەك.

شى جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: 1 – توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تارىپنىڭ ئابىستى ئاجىرىبەلەرىن قورد- تىندىلاپ، قولدانپ، 2 – توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تارىپنىيى جوعارى ساپامەن ورسىتەتىپ، جىڭگاڭشان رۇخىمەن، سۇۋەت رايون رۇخىمەن، ۇزاق جوقىق رۇخىمەن پارتىيا مۇشەلەرىن، كادرلاردى شىڭداپ، پارتىيا مۇشەلەرىن، كادر- لاردى مۇرات – سىنىمدى بەكەمدەۋدە، اۋلەگى ماقساتتى بوردىشى مەتتە بەرىك ساقتاۋعا، بەلسەنە غۇرىس اشا العا لىگەرلەۋىگە، باتىلدىقپەن جاۋاپكەرىشلىك ارقىلاپ، سىكەر- لىك كورسەتۇگە تارپىلەۋ، جەتەكتەسۇ كەرەك. ناقتى تالاپتار- دى نەگىزگى تاقىرىپتىق تارپىينىڭ تۇتاس بارىسىنا ئسىڭ- رىپ، قورماسلىدىققان، تۇرەشىلدىكتەن ئاتىل ساقنانىپ جانە ونى جويىپ، نازارايلىق ۇيرەنۇ مەن تەكسىرۇ – زەرتتەۋدى شىنايى ويداعىداي يگەرەپ، كورنەكتى ماسەلەلەردى شىنايى قاداعالاپ، رەتتەپ – تۇزەتىپ، حالققا ئىيمىدى، خالىققا پايد- دىلى ناقتى سىتەردى شىنايى ويداعىداي سىتەپ، ناقتى سىتەۋ ارقىلى داۋمدى لىگەرلەتەپ، خالىقنىڭ سىنىمىنە بەر بولۇ كەرەك.